

Проскура Володимир Федорович,
д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та
управління економічними процесами,
Максютова Олена Володимирівна,
аспірант,
Мукачівського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ РЕСУРСНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

На сучасному етапі процесу модернізації економіки регіонів України з метою забезпечення їхньої економічної безпеки і стійкого розвитку в умовах євроінтеграції виникає потреба у більш повному використанні науково-технічних досягнень і реалізації ресурсозберігаючих заходів, націлених на ефективне використання всіх видів ресурсів і зокрема енергетичних, підвищення якості життя населення та енергетичної безпеки життєдіяльності територій. В даний час енергота ресурсозбереження є визнаними шляхами підвищення ефективності економіки регіонів в Україні.

На рівні регіону інтегрований сталий розвиток на основі ресурсо- та енергозбереження є важливим напрямом європейської регіональної політики впродовж останніх декількох десятиліть, що підкріплюється відповідними програмами заходів та фінансуванням.

Практика свідчить, що більшість найбільш вигідних і ефективних в даний час видів діяльності реально зменшують економічний потенціал території. Внаслідок економічної діяльності та незбалансованого використання ресурсів виникає зменшення потенціалу регіону. Ресурси, будучи об'єктом інвестиційної діяльності, одночасно є метою розвитку, створення і підтримання на належному рівні ресурсної бази – одне з основних завдань економіки. Держава в силу ряду причин повинна обрати одну із стратегій ресурсно-інноваційної політики.

В сучасних умовах ресурсообмеженості розвинені регіони шукають шляхи підвищення рівня конкурентоспроможності через механізм ресурсозбереження як тактики розвитку і ресурсозаміщення, як довгострокову стратегію стійкого розвитку. Вичерпування одних видів ресурсів призводить до їх поступової заміни іншими через вдосконалення техніки і технології. Однак це призведе до того, що ресурсно-орієнтовані регіони не такій уже далекій перспективі можуть виявитися не залученими у світовому поділі праці, втративши більшу частку в структурі валового внутрішнього продукту.

Єдиним виходом для таких регіонів є проведення такої ресурсно-інноваційної політики, яка спроможна вивести регіон на новий рівень економічної системи, яка є стратегічно конкурентоспроможною та орієнтованою на збалансовану економіку із зростанням потенціалу. Впровадження інноваційних технологій та техніки вимагає створення потужної системи проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, що в більшість випадків в даний час недоступно для більшості сировинних країн. Нарощування відставання в інтелектуальних ресурсах стає перешкодою для проведення ефективною ресурсно-інноваційної політики.

У рамках механізму ресурсозбереження, що регулює процес дійсного руху всіх видів ресурсів як речових елементів відтворення, формується механізм економії витрат у вигляді системи економічних форм і методів впливу на вартісні характеристики суспільного виробництва.

Інструментами реалізації економічного механізму ресурсозбереження є сукупність методів впливу на економічні процеси, на його функціональні блоки, а метою – економія і підвищення ефективності використання ресурсів регіональної соціо-еколого-економічної системи.

Процес формування та реалізації ресурсно-інноваційної політики регіону включає наступні етапи:

Перший етап – визначення принципів формування та реалізації економічного механізму ресурсозбереження:

- принцип цілеспрямованості передбачає визначення цільових установок, і виявлення цільових показників і термінів реалізації цілей;
- принцип системності передбачає використання системного аналізу при виробленні і прийнятті управлінського рішення щодо формування та реалізації економічного механізму ресурсозбереження;
- принцип комплексності передбачає врахування усіх факторів, що впливають на формування та реалізацію економічного механізму ресурсозбереження;
- принцип адаптивності виражається у створенні системи методів і моделей, тісно пов'язаних інформаційними зв'язками, здатної пристосовуватися до реальних економічних систем, процесів і умов динамічного ринкового середовища;
- принцип гнучкості передбачає використання в механізмі методів та інструментів, що дають можливість проектувати тенденції зміни стану зовнішнього середовища і можливостей самої системи;
- принцип ієрархічності передбачає можливість розгляду будь-якої підсистеми як системи;
- принцип ефективності вимагає врахування при виробленні управлінського рішення всієї сукупності витрат, пов'язаних із формуванням та реалізацією економічного механізму ресурсозбереження;

Другий етап – формування цілей і постановка завдань розвитку соціо-еколого-економічної системи з урахуванням інноваційних досягнень у процесі ресурсозбереження.

Третій етап – розробка інноваційних методів та інструментальної бази, що забезпечують практичну реалізацію економічного механізму ресурсозбереження на ще більш високому рівні. [1]

На сучасному етапі інтеграції економіки України у європейський економічний простір фундаментом для запровадження ресурсно-інноваційної політики регіону повинно стати формування ефективної схеми ресурсоспоживання на основі впровадження інновацій. В даний час в економічній літературі розглядаються в основному 2 підходи – ресурсний і витратний. У першому випадку під ресурсами розуміють сумарні витрати живої і уречевленої праці, що прикладається з метою створення валового внутрішнього продукту. У другому

випадку показникам економічного ефекту від виробництва продукту також протистоять фактичні витрати живої і уречевленої праці, але лише в частині, що складають його вартість, іншими словами – поточні виробничі витрати.

Безпосередньо у виробничий процес вступають ресурси, аналогічні за своїм змістом до виробничих факторів, зокрема людські та матеріально-технічні ресурси. Ефективність ресурсоспоживання в даному випадку визначається показниками фондоддачі і матеріаломісткості виробництва. Виробничі витрати фіксують нову якість виробничих ресурсів, які втрачають свою первісну споживчу вартість. На відміну від ресурсів, яким у визначенні ефективності споживання протистоять вартісні вимірники результату, виробничі витрати при визначенні їх ефективності співвідносяться із знову виробленими споживчими вартостями – продукцією, що має конкретні якісні параметри. Отже, для проведення розумної ресурсно-інноваційної політики необхідно мати інформацію як ресурсного, так і витратного характеру, що обумовлює доцільність базування загальної концепції ресурсозбереження на „змішаному” ресурсно-витратному підході.

На ресурсозбереження впливають всі основні фактори інтенсивного зростання економіки, найважливішими з яких, безумовно, є прискорення НТП і на його основі вдосконалення ресурсоспоживання.

Звичайно, розглянутий вище „ресурсно-витратний” підхід до запровадження ресурсно-інноваційної політики у регіоні вимагає свого доповнення в умовах обмеженості ресурсів.

Список використаної літератури:

1. Сотник І.М. Еколого-економічні механізми мотивації ресурсозбереження: монографія / І.М. Сотник. — Суми: ВВП "Мрія-1" ТОВ, 2008. — 357 с.
2. Соціально-економічна мотивація інноваційного розвитку регіону: монографія / За заг. ред. д-ра екон. наук, професора О. В. Прокопенко. — Суми: Сумський державний університет, 2012. — 576 с.
3. Регіональний розвиток та державна регіональна політика в Україні: стан і перспективи змін у контексті глобальних викликів та європейських стандартів політики: аналітичний звіт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://surdp.eu/uploads/files/Analytical_Report_Main_part_UA.pdf
4. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 р.: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-п>

Пугачевська Катерина Сергіївна,
доцент кафедри зовнішньоекономічної
діяльності підприємства

Київського національного торговельно-економічного університету

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ВІДКРИТИХ ЕКОНОМІК

Розвиток світового господарства впродовж останніх десятиліть характеризується поглибленням інтернаціоналізації економічних відносин, що

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>